

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 lipca 2015 roku wydanym w sprawie o sygn.akt I C 187/15 Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi uchylił nakaz zapłaty wydany przez ten Sąd w postępowaniu nakazowym w dniu 1 grudnia 2014 roku o sygn.akt I Nc 1298/14, oddalił powództwo i zasądził od powódki – (...) Spółki Akcyjnej w Ł. na rzecz pozwanych B. S. i A. S. solidarnie kwotę 3265 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe orzeczenie zaskarżyła apelacją powódka zarzucając Sądowi pierwszej instancji:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego tj.art.5 k.c. przez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, iż dochodzone przez powódkę roszczenia opisanego w pozwie stanowi nadużycie prawa i jest sprzeczne z jego społeczno-gospodarczym przeznaczeniem, choć działanie to stanowiło wykonywanie przysługującego powódce prawa i powinno korzystać z ochrony,

2. naruszenie przepisów prawa procesowego tj.:

- art.229 w zw.z art.230 k.p.c. przez ich niezastosowanie i przyjęcie, iż powódka nie udowodniła treści stosunku podstawowego, podczas gdy fakt zawarcia umowy pożyczki został przez pozwanych przyznany, a treść umowy pożyczki nigdy nie była kwestionowana, co oznacza, iż okoliczność ta nie była sporna i nie wymagała udowodnienia,

- art.233 § 1 k.p.c. przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i uczynienie jej dowolną, a w konsekwencji błędne uznanie, że :

a) roszczenie powódki nie zostało wystarczająco udowodnione, podczas gdy z całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że pozwani byli zobowiązani do zapłaty dochodzonego pozvem żądania,

b) powódka nie wykazała, kiedy doszło do postawienia pożyczki w stan natychmiastowej wykonalności, a także kiedy pozwani zostali o tym poinformowani, podczas gdy w aktach postępowania znajduje się wezwanie wekslowe z dnia 30 kwietnia 2013 roku wraz z potwierdzeniem odbioru, z którego w/w okoliczności wynikają,

c) powódka nie wykazała stopy dochodzonych odsetek, okresu czasu i stosunku oraz terminu ich naliczania, podczas gdy okoliczności te wynikają z odpowiedzi na zarzuty i wyliczenia dokonane przez Głównego Specjalistę ds. (...) S.A.,

d) powódka zwlekała ze skorzystaniem z gwarancji bankowej, podczas gdy twierdzenie to nie znajdowało potwierdzenia w materiale dowodowym, w szczególności – brak było dowodu istnienia zwłoki, czyli zawinonego opóźnienia w realizacji gwarancji, z której powódka skorzystała w odstępie kilku miesięcy od postawienia pożyczki w stan wymagalności.

W uzasadnieniu skarżąca podniosła przede wszystkim, iż Sąd Rejonowy błędnie uznał, że powódka nie wykazała podstawy dochodzonego roszczenia, ponieważ nie złożyła umowy pożyczki. W ocenie powódki, pozwani przyznali zarówno fakt zawarcia umowy, jak i jej treść. W szczególności, przyznali treść par.7 pkt 2 umowy, który powołali w piśmie z dnia 2 czerwca 2015 roku. Wysokość i termin dochodzonych odsetek wynika wprost z tego właśnie postanowienia umowy, a szczegółowe ich wyliczenie dołączone było do odpowiedzi na zarzuty.

W ocenie skarżącej dostatecznie wykazano także termin postawienia pożyczki w stan natychmiastowej wykonalności – stosowne postanowienia zawierało bowiem wezwanie wekslowe z dnia 30 kwietnia 2013 roku doręczone pozwanym.

Skarżąca zakwestionowała także ocenę, iż strona powodowa „zwlekała” ze skorzystaniem z gwarancji bankowej naruszając w ten sposób zasady współżycia społecznego. Zarzut ten jest w ocenie powódki gołosłowny i nie poparty żadnymi dowodami, zaś co do kwoty 819,89 złotych w ogóle nie może być zastosowany, ponieważ jest to suma odsetek należnych od kwoty uregulowanej osobiście przez pozwanego.

W konkluzji skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia przez utrzymanie w mocy nakazu zapłaty z dnia 1 grudnia 2014 roku sygn.akt I Nc 1298/14, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, jak również o zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację pozwani wniesli o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna, choć niektóre argumenty podniesione przez skarżącą należy podzielić.

W pierwszej kolejności należy stwierdzić, iż Sąd Okręgowy przyjmuje za własne prawidłowe ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji.

Podniesione przez skarżącą zarzuty dotyczące niewłaściwej oceny materiału dowodowego w większości nie są zasadne. Przede wszystkim nie można podzielić zarzutu naruszenia art.229 w zw.z art.230 k.p.c.W myśl art. 229 k.p.c. nie wymagają dowodu fakty przyznane w toku postępowania przez stronę przeciwną, jeżeli przyznanie nie budzi wątpliwości. Za takie fakty należy rozumieć wszelkie fakty potwierdzone, jako zgodne z prawdą, przez stronę przeciwną w drodze wyraźnego oświadczenia wiedzy złożonego w każdym stadium danego postępowania. Oświadczenie strony, które ma być podstawą ustalenia w trybie art. 229 k.p.c. należy odczytywać z uwzględnieniem kontekstu, w jakim zostało złożone oraz w połączeniu z całokształtem okoliczności sprawy i wyrażonego przez tę stronę stanowiska w sprawie. Z kolei art. 230 k.p.c. stanowi, że gdy strona nie wypowie się co do twierdzeń strony przeciwnej o faktach, sąd, mając na uwadze wyniki całej rozprawy, może fakty te uznać za przyznane. Zastosowanie tego przepisu nie jest uzasadnione wówczas, gdy strona nie wypowiedziała się co do określonych twierdzeń strony przeciwnej, a przyjęcie dorozumianego przyznania tych okoliczności byłoby sprzeczne z jej postawą procesową, w szczególności zaś jej twierdzeniami co do innych faktów lub zajęтым stanowiskiem wobec zgłoszonego przez stronę przeciwną roszczenia, czy podniesionego zarzutu (por.wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 26 lutego 2015 roku sygn.akt I Aca 830/14). Zarzut naruszenia reguł wskazanych w art.233 k.p.c. jest uzasadniony tylko wówczas, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych. Jeżeli z materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dawały się wysnuć wnioski odmienne.

Powódka – twierdząc, iż pozwani przyznali nie tylko fakt zawarcia umowy, ale i jej treść, w szczególności co do terminu wymagalności, rodzaju i wysokości odsetek, powołuje się na pismo pozwanych z dnia 2 czerwca 2015 roku. Pismo to zawiera jednak wyraźne zastrzeżenie o zaprzeczaniu wszelkim okolicznościom wyraźnie nieprzyznanym, a dalsza jego treść wskazuje, iż stanowi ono polemikę z twierdzeniami powódki zawartymi w piśmie z dnia 2 kwietnia 2015 roku. W powiązaniu ze stanowiskiem pozwanych zaprezentowanym we wskazanym piśmie i w toku całego postępowania co do oddalenia powództwa, nie można przyjąć, że złożyli wyraźne oświadczenie wiedzy co do treści umowy pożyczki, przyznające powoływane przez powódkę fakty. Oświadczenia pozwanych składane w toku postępowania prowadzą do wniosku, iż za przyznane okoliczności w rozpoznawanej sprawie można uznać jedynie sam fakt zawarcia umowy pożyczki i wystawienia przez powódkę deklaracji wekslowej oraz terminów spłat poszczególnych kwot. Jednakże nie zostały wyraźnie przyznane żadne okoliczności pozwalające na ustalenie szczegółowych postanowień umowy pożyczki co do odsetek, których ostatecznie dochodziła powódka. Słusznie podniósł Sąd Rejonowy, iż pierwotnie powódka jako źródło swych roszczeń wskazała weksel gwarancyjny, a następnie powołała się na postanowienia umowy pożyczki z dnia 21 lutego 2011 roku. Prawidłowo także ocenił, iż zmieniając podstawę faktyczną swego żądania, to powódka powinna udowodnić wszystkie okoliczności, z których wywodziła korzystne dla siebie skutki prawne, w tym wykazać treść postanowień powołanej wyżej umowy dotyczącej odsetek. Nie ulega wątpliwości, iż umowa pożyczki z dnia 21 lutego 2011 roku nie została złożona w toku postępowania. Wbrew zawartym w apelacji twierdzeniom, treść pism procesowych pełnomocnika powódki oraz sporządzenie kalkulacji księgowej nie zastępuje przeprowadzenia dowodu

z dokumentu, jakim jest umowa co do wysokości i charakteru roszczenia dochodzonego przez powódkę. W tych okolicznościach zasadnie przyjął Sąd Rejonowy, iż brak umowy uniemożliwia zweryfikowanie i dokonanie prawidłowej oceny prawnej twierdzeń strony powodowej. Niewykazanie przez powódkę podstawowego faktu, tj. treści umowy będącej podstawą dochodzonego roszczenia, musiało prowadzić do uchylenia nakazu zapłaty i oddalenia powództwa.

Zasadnie natomiast kwestionuje skarżąca ocenę, iż w rozpoznawanej sprawie żądanie zapłaty odsetek za opóźnienie było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego z uwagi na zwleknięcie strony powodowej z wykorzystaniem gwarancji bankowej. Poglądu tego nie można podzielić. Jak słusznie podkreślił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 sierpnia 2015 roku II CSK 555/14, zawarta w art.5 k.c. klauzula generalna niedopuszczalności czynienia ze swego prawa użytku sprzecznego z zasadami współżycia społecznego ma na celu zapobieganie stosowania prawa w sposób prowadzący do skutków nieetycznych lub rozmijających się w sposób zasadniczy z celem danej regulacji prawnej. Należy jednak pamiętać, że istotą prawa cywilnego jest ochrona praw podmiotowych, tak więc odmowa udzielenia tej ochrony osobie, która korzysta z przysługującego jej prawa podmiotowego w sposób zgodny z jego treścią, może mieć miejsce zupełnie wyjątkowo i musi być uzasadniona istnieniem szczególnych okoliczności uzasadniających przyjęcie, że w określonym układzie stosunków uwzględnienie powództwa prowadziło do skutków szczególnie dotkliwych i nieakceptowanych. Generalną zasadą jest, że wykonywanie uprawnień płynących z każdego prawa podmiotowego podlega przewidzianej przez prawo ochronie. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w tezie wyroku z dnia 22 listopada 2000 r., II CKN 1354/00, LEX nr 51966: „Działanie zgodne z prawem korzysta z domniemania zgodności z zasadami współżycia społecznego, chyba że wykazane zostaną szczególne, konkretne okoliczności obalające to domniemanie” (por. też orzeczenie SN z dnia 7 grudnia 1965 r., III CR 278/65, OSN 1966, nr 7–8, poz. 130)

W rozpoznawanej sprawie pozwani istotnie dołożyli staranności w zabezpieczeniu spłaty zaciągniętego zobowiązania ustanawiając różne formy zabezpieczenia. Nie można jednak pomijać faktu, iż podstawowym obowiązkiem dłużnika jest terminowe wykonanie umowy – w tym przypadku dokonywanie terminowej spłaty kolejnych rat pożyczki. Nie ulega wątpliwości, iż obowiązek ten nie został prawidłowo wykonany, co ostatecznie spowodowało konieczność skorzystania przez wierzyciela z dodatkowych zabezpieczeń, w tym z gwarancji bankowej. Wykorzystanie tych dodatkowych zabezpieczeń było uprawnieniem a nie obowiązkiem wierzyciela, który miał prawo oczekiwać przede wszystkim wykonania zobowiązania przez dłużnika. Nie wykazano przy tym w toku postępowania, aby powódka celowo „zwlekała” z podjęciem kroków w celu wykorzystania gwarancji bankowej.

Ocena, czy działanie powódki stanowiło naruszenie zasad współżycia społecznego nie ma jednak znaczenia w sytuacji, gdy nie została udowodniona podstawa faktyczna dochodzonego roszczenia.

Wobec powyższych okoliczności na podstawie art.385 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalił apelację jako nieuzasadnioną. O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art.98 k.p.c. uwzględniając wynik postępowania odwoławczego. Na koszty te złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanych określone zgodnie z § 6 pkt 5 i § 12 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn.Dz.U. z 2013 roku poz.490 ze zm.).